

סותרי הנאה בקומדיה הקולנועית והתאטרונת

אריה סובר*

תקציר

במחקר זה, אני מנסה להגדיר מושג חדש בשם "סותר הנאה", כלומר תוכן מילולי או ויזואלי המשולב במצבים קומיים ופוגמים בהנאתו של הצופה. טענה רווחת לגבי הומור בכלל ולגבי הקומדיה הקולנועית או התאטרונת בפרט היא, שאם המצב, הסצנה או הסרט מצחיק, אז הוא גם מהנה. במחקרי, אני מנסה להכניס הסתייגות לטענה זו ולהוכיח שלא כל מה שמצחיק בקומדיה ובהומור בכלל, יוצר הנאה מלאה. ישנם מצבים קומיים שמסבים לנו הנאה חלקית בלבד ולעיתים, גורמים לנו מבוכה עד פגיעה בהנאה. סוג זה של מצבים קומיים אני מכנה **סותרי הנאה** שפועלים בניגוד לפונקציה הבסיסית שמצופה ממצב קומי והיא לגרום לצופה לצחוק וליהנות. יש לציין שסותרי הנאה הינם תלויי תרבות ותלויי מבנה אישיותו של הצופה. לכן מה שיכול להיחשב סותר הנאה אצל האחד ייתפס שונה אצל האחר. מתוצאות המחקר, נמצאו **סותרי הנאה** מסוגים שונים הנוגעים לאיסורים וטאבו מתחומי חיים שונים כגון: איכות הסביבה, דת, מין וגסויות מילוליות. במחקרי אני מתמקד בקומדיה הקולנועית אם כי תוצאות המחקר נכונות גם להצגות תיאטרון ולכל סוגי המופע הקומי למיניהם.

מילות מפתח: קומדיה, קולנוע, תאטרון, הומור, צחוק, הנאה.

* ד"ר אריה סובר. מרצה בכיר לתקשורת והומור, המכללה האקדמית אשקלון והאוניברסיטה הפתוחה. יו"ר האגודה הישראלית לחקר ההומור, עורך ראשי של כתבי העת:

הומור מקוון: כתב עת מדעי לחקר ההומור, וכתב העת Israeli journal of humor research ariesover@gmail.com